

بسم الله الرحمن الرحيم

د وطن یادونه

د شعرونو مجموعه

سمیع الدین افغاني

sameuddin afghani

Ketabton.com د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم : د وطن یادونه
شاعر : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۱۳۸۲ لمریز ۲۰۰۲ م
د چاپ شمېر : ۵۰۰ ټوکه
خپرندوی : افغان تنگ ویب پاڼه

کمپوز او ډيزاين اجمل اکبري
ټولگه : لمړۍ

د چاپ ځای:

د حق د لارې کلتوري ټولنه - جرمني
E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننگ د بڼکلي پانې د قدر وړکار کونکو په خاصه توگه د اجمل اکبري صيب نه د کتاب د خپرولو او ډيزاين نه يوه نړي مننه ، کور مو ودان ،
سميع الدين افغاني

سريزه

د «وطن يادونه» د سميع الدين ، سعيد افغاني د شعرونو ښکلي مجموعه د پښتو او پښتنو د خپل شوي ادب په دنيا کې د رنگارنگ گلونو څه نوې شان گيلې ده چې د شعر او ادب مينه والو ته يې وړاندې کوي .
سميع الدين سعيد افغاني شاعر دی ، د هغه په شعر کې د هغه هيلې ، دردونه ، مينه او ارمانونه ژور ټولنيز ، انساني او بشري رنگ لري . د سولې ، هوساينې او نيکمرغۍ ترې دی . د خپل خپل شوي وطن د زوريدلي انسان په دردونو او بڼکې تويوي ، د کرکې ، نفرت او توپير غوښتنې پر ځای د مينې او محبت اواز او چتوي دارمانونو ارمان يې خپل خلک خپله مينه او خپل وطن دی ، د خپل وطن په روان ناتار زور يې او وايي :

په وطن موجود ماتم دی تور تمونو کې موشپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه چه ظلمونو کې موشپې دي

د هيواد د زخمي زړه ، کابل په وير ناست دی ، له وطن څخه د لريوالي غم يې د زړه وينې خوري او د پردو پردي کتنې يې د شاعرانه احساس روح ته عذاب شي ، کله د پښتنو خوږ ژبې ملي شاعر ملنگ جان ته مخه کړي او کله بيا د وتلي شاعر او نامتو اديب گل پاچا الفت د ارزوگانو دراژوندي کيدو هيلې پالي ، په تيرو وياړي او په روانو ژاړي او د سولې ، ورورۍ او هوساينې په هيله د نفلونو سجدې په غاړه اخلي ، د شکونو او بې باوريو تور لړو ته زور يې او همدغه څه د افغان ولس د ناورين د اوږدېدو دليل بولي ، ومو ويل چې هغه شاعر دی ، د شاعر دنيا له ټولو غمونو او دردونو سره سره تنگه ، تروشه او يولې نه وي ، درد لري ، سوز لري ، ساز لري ، مينه هم :

يار چې کړم بيمار د ليونو په چم دود شوم په انگار د سپيلنو په چم

او کله چه غم پرې زور شي نو بيا رندانه د رندانو جمع ته ځي او د خپل زړه خبرې کوي :

زه د رندانو او مستانو جمع ته چه کله ځمه بېرته نه راځمه

زه د بد مسته می خورانو جمع ته چه کله ځمه بېرته نه راځمه

خوزه شاعر پيژنم ، هغه د مستي ، رندۍ او ميخواری نه وه او نه دي .

دردونه ، رنځونه او د روانې زمانې د انسان بې غوري بې پسې اخلي او د تينبتي

يوه لار ټوي . دده په شاعرانه احساس کې د رندانو او مستانو دنيا له درغو ، ریا ، تذویر او سالوسۍ څخه پاکه د مينې او

محبت دنیا ده نوڅکه هغه لوري ته مخه کوي او چه هلته دردونه او پيالې سپکې ويني نو ساقې ته په ملامت کې وايي :

ساقې تاثیر دې په پيالو کې نشته ځکه چه خوند بې په نيشو کې نشته

هسي مې بوزه د مستيو لورته چې د جنت په کنارو کې نشته

د شاعر کلیوالي سندري چې دملنگ جان د ملي نارو اثر پرې پروت دی خپل ځانگړې خوند او اشنا موسقي لري د بنجاره بنجاره په نارو کې دوطن تیر یادونه پالي ، دحسنونو سوداگر مخې ته دریري ، دنارنج دگل په یاد د نیکلي تنگهار یادونه کوي او دهمدي محلي سندرو په لړ کې دخوږ ژبي محلي شاعر بهايي جان د «شیر او شکر» سندرو په سبک د خپل پردیسي ژوند سندره بولي او وايي :

څه چه څو بهرته سېل به وکړو دملکو توهم بیا بروگلم توهم بیا برو

نه ځمه بهرته ځما خپل وطن یادیري څه کرم عبث ژوند دی په وطن کې د پردو

توهم بیا بروگلم توهم بیا برو

د وطن یادونه د درد او احساس سندري دي ، ژبه بې ساده ، روانه او بې تکلفه ده . په دغې نیکې رنگینه ډالۍ کې د رنگ رنگ گلانو نښې شته او په همدې وجه ده چه د هر لوستونکي ادبي تندي ته یو څه لري . داشیبه چې زموږ په نیکلي تاریخي وطن د پیړیو پیړیو زړه خپسه را خپره شوې او د وطن ډیره ستره انساني پانگه مود پردیسی په نیولې دنیا کې دخپلو هیلو جنازوته ناسته ده ، همدا د هیلو دردونو ، مینې او ارمانونو کوچنۍ گیلۍ هم لویه ډالۍ ده .

په ډیره مینه

شاه محمود حصین

د لوی او بښونکي خدای په نامه !

لکه ځنگه چې ټولو ته څرگنده ده په وطن کې د دوو لسيزناخواه جنگي حالت او ورور وژنې په نتیجه کې زموږ ډیر شمیر و طنوال شهیدان او ډیر نور بیا دې ته اړ شول چې خپل پلرنۍ کلي او بانډې پرېږدي او د پردو په وطن کې د پریسی او مهاجرت ژوند اختیار کړي . دا یو څرگند حقیقت دی چې په پردي وطن کې دخپلو دودونو او رواجونو څخه لرې د نورو د ارادې او ادارې لاندې ژوند کول زموږ په هیواد والو خپلې منفي اغیزې او تاثیرات لرلې چې دغه حالت تر هر څه د مخه د هنر او ادب مزي خپلي دي . د مهاجرت خپرو لکه د نورو افغانانو په شان زما منځ هم راشین کړی دی او د ناخوالو سره لاس په گریوان د غم شپې سبا کوم نو چې کله کله د زړه خواله مې د قلم سره شریکه او د زړه تسکین مې د اشعارو په لیکلو سره وشي ، دغه لنډه شعري مجموعه د همدې هیلې ژوندۍ بیلگه ده .

پدغه مجموعه کې د حماسي اشعارو تر څنگ د وطن د کلو او بانډو ، پرگنیز کلتور په نظر کې نیولو سره محلي اشعار راوستل شوي دي چې زیاتره بې د خوږ ژبو هنر مندانو په خوږو او ازونو

کې کمپوز شوي دي او يوڅه نور يې بيا برسیره پردې چې په مشاعرو او د ليکوالو په علمي
سيمینارونو کې د کلمه شویدي بلکه د وطن څخه بهر په افغاني مجلو او جرايدو کې چاپ ته
رسیدلي دي .

زه پدې برخه کې لازمه گنم د هغه دوستانو څخه چې د دغې مجموعې په چاپ او تنظيم کې پې له ما
وه سره راټول سره مرسته کړې اوزه يې دې ت هڅولې يم چې ټول هغه څه چې مو په لاس کې وه سره
او ترتيب کړم مننه وکړم ، هيله لرم چې دا لنډه تحفه د محرمو لوستونکو د توجه وړ وگرځي .

د لوستونکو د نیکو نظرياتو په هيله . په درناوي
» سمیع الدین « سعید افغاني

د وطن په یاد

په وطن موجود ماتم دی
تورتمونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

گران وطن راته سوراورشو
دوزخ لمبې تري خيږي
بل محشر ته حاجت نه شته
قيامتونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

د کابل هره کوڅه مو
بنکلي بنکلي خاطرې دي

اوس يې وړان او ويچار گورم
گړنگونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

۱

زور او ځوان مو شهيدان شول
څوک بې پلاره څوک بې مور ه
د چا کور جوړ قبرستان شو
زيارتونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

افغانان ټول تاراو مار شول
څوک په کوزا و څوک په بردي
په وطن کې چې اوس پيري
ماتمونو کې يې شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

د اسلام په تمه تمه
د کافرو کاني وشوې
هـيـڅ تـمـيـز کـولـای نه شو
په چرتونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

۲

دنيا ټوله راته خاندي
مور په چيغو چيغو ژاړو
څه سپين سترگي دنياگي ده
سياستونو کي مو شپي دي
داد کوم ظالم له لاسه
چي ظلمونو کي مو شپي دي
*** **

افغانی وطن به جوړ شي
که د خدای مهرباني وه
د پردو لاس به لنډيږي
اميدونو کي مو شپي دي
داد کوم ظالم له لاسه
چي ظلمونو کي مو شپي دي
*** **

دا شعر په کال ۱۹۹۲ د نوید د جريدی
په شپږمه گڼه کي خپور شو.

۳

ارواښاد ملنگ جان ته

د محبوب وطن په غيږ کي آرام اوسه
زه په بل وطن مهاجر يم وطن وړان دی
هغه سيمه ، هغه خلک ، هغه کلي
ټول وړان شوی ويچار شوی مدفن وړان دی
څوک په يونوم څوک په بل نوم دي بيل شوي
د قومونو او دودونو مسکن وړان دی

سر را پورته کړه د شعر خیال کې گوره
گدروران پیغلي سرتوري ارمان وران دی
د پلرو او د نیکو پگړی بی قدره
د خوشحال او د میرویس خوږ چمن وران دی
په درشل مو د وطن د بنمن میشته شو
افغاني ولس ته ښکلی گلشن وران دی

*** **

دا شعر د مرحوم ملنگ جان د خلوینستم تلین په ویاړ په هغه
مشاعره کې چې په ۱۹۹۹ م کې جوړه شوې وه د کلمه شو.

۴

د نیکو وطن

خپل وطن مو وران شو شو محتاجه د پردو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلارو او د نیکو وطن
دلته مجبوري ده هر قدم کې تکلیفونه دي
دلته بې وسي ده هرې خوا ته پېغورونه دي
بل غوندي قانون دی مایوسي ده زحمتونه دي

هر قدم پردي دي راته ښکاري د میرو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلارو او د نیکو وطن

خه خو په وطن کې ډېر بې شمېره شهیدان شول
ډېر نور د آبرو خلک بې کوره بې کاروان شول
څوک بیا په پردي وطن کې پاتې په بیابان شول

دا نسل لا پرېږده چې مو وړان شو دلمسو وطن
خوږدی خلکو خوږدی دپلار او دنيکو وطن

۵

خومره شو بې قدره په بل ملک کې چې او سپېږو
دلته هر قدم کې د افغان په نوم زورېږو
ټول عیب په نفاق کې دی په دې هم نه پوهېږو

وران شو دشملو وطن د کلیو او بانډو وطن
خوږدی خلکو خوږدی دپلار او دنيکو وطن

راشئ خوږو ورونو سره یو شو د افغان په نوم
خو به دا نفاق وي چې بیلېږو این او ان په نوم
لاس د ورورۍ ورکړو د اخلاص او دایمان په نوم

جوړ کړو افغاني وطن د سولې او جرگو وطن
خوږدی خلکو خوږدی دپلار او دنيکو وطن

*** **

مهاجرت

۶

اروا بناد گل پاچا الفت ته

ستا د الفت ډيوه په لاس وه اوس تيارې پريوتې
ځکه وطن کې د دردونو افسانې پريوتې

د هغه يو افغان په نوم چې تا وحدت ته بلل
 اوس يې په كلي او بانډو کې د غم شپې پريوتې
 د پاک احساس او د ورورۍ خبرې کمې بنکاري
 خکه په سمه او ميرو کې اديري پريوتې
 د وطن د نبتې او ابادې يا ويجاړ ځايونه
 په هر قدم کې د ژوند يو جمعې پريوتې
 خومره وحشت او بربريت شو په بې وزلو خلکو
 په اديرو کې په زره او و جنازې پريوتې
 خوک به يې راټول کړي دا بې زوره زوروره خلک
 چې د نيکونو افتخار جگې شملې پريوتې
 راځي اي ورونو افغاني الفت ارمان لپاره
 چې سره يو شو گنې خدائېگو معجزې پريوتې

*** **

د ارواښاد گل پاچا الفت د سلم تلين په وياړ

۷

عبث ژوند

محترم لوستونکو!

زه يو وخت د مسکو د ښار د پتروفسکي په نامه بازار ته ديو دوست سره لارم. د بازار په هغه
 ليکه کې چې افغانانو مالونه خرڅول يو شمير دوستانو ځما څخه هيله وکړه چې د مسکو په
 بازارونو کې د افغانانو د مشکلاتو په نظر کې نيولو سره يوڅه وليکې. يقين وکړې کله چې ما
 د افغانانو دا حالت وليده، ډير غمگين شوم، او د افغانانو د غوښتنې سره سم مې د عبث ژوند
 تر سرليک لاندې دغه شعر وليکه.

عبث ژوند

گټه پاتې نه شوه د شيانو په خرڅولو کې

گرځم رينکونو کې راگرځم رينکونو کې

خه خود بدماش يا خوليگان ۲ دلاسه زاريو
خه بيا د پوليسو د زندان دلاسه زاريو
كله بيا رينك كې د اخران دلاسه زاريو
نيم زړه مو اوبه شوه دالرو په نرخونو كې

گرخم رينكونو كې را گرخم رينكونو كې

۸

خه رانه رينك كې بڼي او چپ لاس ته ور كيږي
كله بيا په يو كارتن كې نيم كارتن برک ۴ خيژي
مال چې مو تلپت ۵ شي هغه ټول راتا ونيږي
يو بيك مو په شا وي او دوه درې مو په لاسونو كې

گرخم رينكونو كې را گرخم رينكونو كې

خه رانه مو ټرا او په ټكسي كې مصرف كيږي
خه په جریمه او تالاشي كې مصرف كيږي
خه د شاگردانو همكاري كې مصرف كيږي
نقدی چې پيدا شي هغه لار شي مصرفونو كې

گرخم رينكونو كې را گرخم رينكونو كې

دا ټول مجبوري ده چې په ځان مو قبول كړې ده
كارد ناچاري ده چې په ځان مو قبول كړې ده
ننگ د افغاني ده چې په ځان مو قبول كړې ده
سترگې نه خلا صيږي هر سحر مو په خوبونو كې

گرخم رينكونو كې را گرخم رينكونو كې

۱ رينك ، خلاص بازار ۲ خوليگان ، بدماش ۳ اخران ، د بازار محافظ ۴ برک ، نيمه خراب ۵ تلپت ، هغه مال

چې نه خرڅيږي .

مها جرت كال ۱۹۹۴

خوب

ما دوری پادشاهي خوب لیدو
چې سرمې جگ کره زه په جیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

خوب کې دخپل وطن امیرومه زه
په خپل ولس باندې زهیر ومه زه
وه هر طرف ته ټول اباد کورونه
پکې بنایسته بنایسته د بنی گلونه
بڼه راشه درشه او اخلاص مې لیدو
زه د قومونو په هرخیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

وطن بنایسته بنکلی اباد وه زما
د ولسونو اتحاد وه زما
درنگینه باغونو جوړه وه وطن
بڼه په بنایسته وادیو موږ وه وطن
۱۰

چې سرمې جگ کره دنیا بل شانه وه
د بې وسي ژوندون په سیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

خوک دخواره خواخوږی ویرته ناست وه

د نا امید ژوندون تدبیرته ناست وه
عجب روزگار عجیب خیالونه وه بد
د ناروا بنکاري چمونه وه بد
ټول وه پردي پردي بنکاريدل
دلا مذهب بنکاري په بنکيل کې ومه

زه د جيلونو او کمپونو مينځ کې
د افغانانو په سرخيل کې ومه

۱۱

د جوړ وطن نه اديری جوړې وې
د شهيدانو ترتپې ډکې وې
ورانې جادې وران تعمیرونه وه ټول
زړونه ویشتلې پرې داغونه وه ټول
د خوږ ژوندون اخرنی شیبې وې
د تدریجې مرگې په ټیل کې ومه

زه د جيلونو لاگرونو مينځ کې
د افغانانو په سرخيل کې ومه

د ځان ځانيو نه نفاق جوړ وه
د مرگ او ژوبلې اتفاق جوړ وه
خلک وه خواره او مهاجر هر طرف
د کور او کلې مسافر هر طرف
خوږ افغانې وطن مو وران کې خپله
د مرگني طوفان په ټیل کې ومه

زه د جيلونو او کمپونو مينځ کې
د افغانانو په سرخيل کې ومه

نهم دمارچ ۱۹۹۸

۱۲

سجدې

ستا د رضا د امیدونو سجدې
رښه ستا درکې د عذرونو سجدې
د گناهونو نه منزله جوړې دي
غواړم ادا د گناهونو سجدې
ستا د غفار کریم رحیم له نومو
شي که قبول د طاعتونو سجدې
زاهده خانله چې مغروره نه شي
زه یم پیرو د پاکو زړونو سجدې
څوک دی عابد ستا د دوزخ له ویرې
څوک کړي سجدې د ثوابونو سجدې
چې مسلمان دی او قایم په خپل دین
کړي پنځه وخته د فرضونو سجدې
که افغاني وطن کې صوله راغله
زه به ادا کړم د نفلونو سجدې

کال ۱۹۹۸

۱۳

شکمن

چې د چایمه همراز د چا شکمن
یم د چا د سترگو خار د چا خوږمن

زمانې چې خپلې لوبې په ما وکړې
یم دچا سره اوس دوست دچا دښمن

د ریا او صداقت توپیر لږ شوی
یم د ځینې اشنایانو کیله من

هرسړی چې تر مطلبه پورې یار شو
اعتبار په ځینو نشته عزت من

څه دنیا شوه څه روزگار او څه یې خلک
څوک د چا په ښو کې ندي رضامن

افغانې پام چې د زړه رازښکاره نه کړي
په ظاهرو او باطنو یم شکمن

*** **

۱۹۹۲م

۱۴

کوم اختر؟

زموږ د کلي د تروړمې ماښام څخه خوشیې دمخه د کلي یو تنکې لس کلن هلک خوشحاله بریښیده، د هلک د خوشالی علت یو هم دا وه چې هغه د سبا ورځې د اختر د راتگ څخه خبر شوي وه. هلک ته د هغه مور او پلار د اختر لپاره نوي جامې، خپلې او واسکت رانیولې وه چې هغه په همدې ماښام د سبا ورځې نوي جامې او د نږدې دوستانو د اختر مبارکۍ تحفي په خپل وجود کې تمثیلولې او همدا وجه وه چې هلک ته یې خوشحاله بڼه ورکړې وه، په رښتیا سره کوم اختر چې ماشوم ته سبا راتلونکې وه، نه تنها هغه ته بلکې د کلي ټولو او سیدونکو ته یې د خوشحالي زیري ورکاوه.

هو، کوم اختر؟ دکور او کلي اختر، او که دمهاجر و اختر، کوم چې دخپل کور، کلیو او بانډو څخه لري په پردي وطن کې لمانځي؟ دا یو څرگنده خبره ده چې اختر هر چاته هر چیرې او په هر ځای

کې چې وي پوره او يانيمه خوله خندا او خوښي وربښي.

۱۵

نواختر کوم اختر؟

دادخوانانو د خوښيو اختر
د پيغلو نجنو د تاليو اختر
د کور او کلي اختر
چې لوړ دودونه لري
د سپوراو پلي اختر
ښه رواجونه لري
داد خوښيو او تنو اختر
داد خوشحاله سرودونو اختر
دی د بيوزلو کونډو رنډو اختر
د يتيمانو او برينډو اختر
د غريبانو او خانانو اختر
د مسلمانو ديندارانو اختر
وي مبارک دې په تمامو خلکو
وي برکت دې په تمامو خلکو
ښه افغاني دود او رسمونه لري
خدا يگو چې ښکلي رواجونه لري

*** **

۱۹۹۸ کال مهاجرت

۱۲

د خواست ياري

ښه ایلمه پسه وي اشنا وریځې دالري غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

زه خود بازار خړو ځړو په رنگ تور کړی یم
کور خینستن دکوره هم خو ځلي جواب کړی یم
دلته پردي ملک کې دا حالا توزورولی یم
هیڅ پروایې نه شته اشنا خپله حسابي غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

د مړه زه گتم چې یې مصرف کړم اولادو سره
دا چې سرگردان یم هره ورځ ترلمرو لیدو سره
لاس په گریبان څرخم خپلو جړو حسابو سره
نه ور معلومیرې د پردو سره سیالي غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

۱۷

اوس چې د بازارونه ورځ له ورځې خرابیږي
مال مو مخ ته پروت دی دم په دم ساحه تنگیږي
توله دنیا غم شي اشنا سر پرې نه خلاصیږي
خپل خپلوان یې راشي دکشمشو قابلې غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

یو خوا پردیسي ژوند ډیر بې حده زورولی یم
بل خوا په وطن کې دانا خوالو کړولی یم
ژوند دی چې تیر یږي تکلیفو بې وسې کړی یم
داسی یو حالت ته قوی عزم افغاني غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

*** **

کال ۱۹۹۶

۱۸

سوز

يار چي کړم بيمار د ليونو په چم
دود شوم په انگار د سپيلنو په چم

تورو تورو سترگو حيانا کو دې
ويوره رانه زړه د زوریدو په چم

مستي ستا د سپين مخ له رڼا ځينې
شپه شوه راته ورځ ستا د شغلو په چم

ياره د يو خوږ نظر په تمه دې
يم په انتظار د تير وختو په چم

سترگې د اميد مې درته پاته دي
مړ کړه را ژوندی د قصيدو په چم

سم د افغاني دود او دستور سره
خپل به شي نگار د مرکو په چم

کال ۱۹۹۷

۱۹

مستي

زه دمستانو اورندانو جمع ته
چې کله ځمه بیره نه راځمه
زه د بد مسته میخورانو جمع ته
چې کله ځمه بیره نه راځمه
د چتو پیغلو بنا پیریو بنا کي
د چا نظره چې ورځمه بیره نه راځمه
یم د رندانو میخورانو جمع کي
نومیکدي ته چې ورځمه بیره نه راځمه
د مینانو د هوس دنیا او ۰۰۰۰
لوی سمندرته چې ورځمه بیره نه راځمه
مالي دې بناد وي بنی گلزاره مدام
د گلو سیل ته چې ورځمه بیره نه راځمه
افغاني پوه کړه دا ساقی په رمز کي
چې یې پیالوته کله ځمه بیره نه راځمه

*** **

کال ۱۹۹۷

۲۰

خمار

ساقی تا تیر دې په پیالو کې نشته
ځکه چې خوند یې په نیشو کې نشته

ياد خوږو ترخو توپير دې لږ دى
يا چيرې رنگ دې په ترخو کې نشته

چې د محفل ياران خمار پاته دي
بنايي تادي دې په پيالو کې نشته

۲۱

هسې مې بوزه دمستيو لورته
چې د جنت په کنارو کې نشته

چې د غمونو مې بې غمه کاندې
داسې حالت چه ليونو کې نشته

دا چې ميخوره ليونى مې بولي
اوس دامقام په ارزيدو کې نشته

چې مې حالت د ليونتوب معلوم کړي
ساقې دارازدې په فکرو کې نشته

خمار خمار دى افغاني دکلو
نور يې طاقت په صبريدو کې نشته

کال ۱۹۹۸ م

۲۲

بنجاره ماما

نور شيان يې ډير دي دا پاييزيب يې خومره بنكلي دي
موري بنجاره ماما راغلي دي

مورنه پيسې غواړي چې پاييزيب يې ډير خونبيري
رنگ رنگ سيخكونه په اور بل يې هوسيري
عطر شام پارييس يې په دماغ ډير بنه لگيري
نقدی پيسې نه وي ماما پور په خان منلی دی
موري بنجاره ماما راغلي دي

اخلي دنداسه چې دنداسه يې ډير خونبيري
سری شونډی چې گرځي نو اشناي خوشحاليږي

۲۳

توري توري سترگې په کجلو بنه بنکاريږي
سرو زرو چارگل ماما په برج ب کې ساتلی دی
موري بنجاره ماما راغلي دي

خان چې يې سينگار کړه بيانوځي نور دگدر په لور
موري د همزولو سره نن دمازديگر په لور
ډير به شي خوشحاله چې د يار شي دنظر په لور
اچوی ټکري يې چې افغاني کلتوري يې بنکلی دی
موري بنجاره ماما راغلي دي

دا شعر د طاهر شباب په بڼکلي او از کې کمپوز شوی دی.
۱ بنجاره یا قوال هغه پلورونکی دی چې پنډ په شاه له ځانه سره تارستن سرخي، سفیده، رانجه او
نور ضروري شيان کلي په
کلي گرځوي.

کال ۱۹۹۷م

مهاجرت

۲۴

د حسنونو سوداگر

د حسنونو سوداگریم شرابی حسن په خودی
چې معیاریې خال او خط وي کتابي حسن به خودی

چې خوشحال یې هسې ستایي افتخار پرې شاعران کا
د ترکانو د خوبانو گلابي حسن په خودی

چې د سترگو په بڼکلایي ټول عالم په مسیدو دي
د قفقاز د هسکو پیغلو عنابي حسن په خودی

چې عالم ورته سلا کا بڼاپیری ورته حیرانی
د سلاویانو په وطن کې ارزاني حسن په خودی

نورستان په سردرو کې د هلمند رود شاو خوا ته
د قندهار کلو بانډو کې نوراني حسن په خودی

د بڼکلا او د حسنونو په بازار کې هسې گرځم
چې بازار یې څنگه خوږدی افغاني حسن په خودی

کال ۱۹۹۷

۲۵

وطنی مصری

دوطن غیږه کې مې کور دی
ماته پردي مالت کې خوب کله راځینه
دوطن خاورې به رانجه کړم
دا پرديسی ژوندون مې هر دم زور وینه
چې مونتاریخ ته نظر وکړو
جگې شملې مودپلرو رایادې شینه
دا موپه خپله په ځان وکړه
چې دپردوپه لمسون خپل کورورانونه
راځی چې خپل وطن ابادکړو
ترخوبه گالو دپردیو پیغورونه
وطن د ټولو شریک کور دی
دا دشمنان موپه قومونو بیلوینه
د اتفاق نه هرڅه جوړ شي
راځی چې یو کړو افغاني خواره قومونه

*** **

کال ۱۹۹۸ مهاجرت

۲۶

د وطن اتلان

ستا په لوړو غرونو د افغان بچي
جوړی کار نامې کړې قهرمان بچي

تینگ یې په دښمن باندې گوذارو کړ

و مې ليد ډگر کې پهلوان بچي

سوله يې شعار ده مخ په وړاندې ځي
دوی دې په تصميم کې با ايمان بچي

ساتي خپل وطن لوړ شجاعت لري
دا د تورې پريښ او د ميدان بچي

باسي کشتۍ خپله د ساحل په لور
دا د طوفانونو د دوران بچي

دوی په افغاني غيرت نازيری تل
دا د صداقت او پاک وجدان بچي

کال ۱۹۹۸

۲۷

يادونه

په زړه کې مې ياديرې د اشنا بنکلي يادونه
د تيری زمانې کيسې پخوا هغه وختونه

په سرو شونډو ملالوبه يې نيشه ومه بې خوده
وطن چې يادوم ورسره جوخت دي ستا يادونه

نن بيا دخداى لپاره په احوال مې لږ خبرکړی
ترخوبه دا غربت وي او ترخوبه دا نکلونه

مزار ته چي مي راغلي اشنا دلره په ياد کې

د تورو خاورو څنگ ته مې تازه کړه تصویرونه

دا نن چې افغاني يمه مجرم په کوم گناه زه
د خلکو په وطن کې به ترڅووي دا غمونه

*** **

کال ۱۹۹۸

۲۸

د نارنج گل

چه موسم يې د نارنج د گل بهار شي
را په یاد مې هغه بنکلی ننگرهار شي
د نرگس، ذنبق، نارنج د گل له فیضه
زړونه مست په نخیدود هر دلد ار شي
ننگرهار زموږ د بنکلو گلو بنار کې
په سپرلي کې د شاهي د بن دربار شي
د رباب او د بلبل خوږو نغمو کې
خوشحالي شی جم او جوش بن او گلزار شي
خومره بنکلي بڼه فضا د طبیعت شي
رنگینه بنایسته گلان د پیغلو هار شي
بڼه فضا شاعرانه شي هرې خواته
افغاني گلشن کې بنکلی لاله زار شي

دا شعر په ۱۹۹۸ کال د لیمې په مجله کې خپور شو.

کال ۱۹۹۸

۲۹

خپل وطن

خه چي څو بهرته سيل به وکړو د ملکو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

بيا که بریم گلیم در خارج عجب روزگار است
رنگ برنگ مو تر و سرویس ها قطار قطار است
ماهی یی کنسرو کتی پیوه مزه دار است
میریم سویدن ، استرلیا تا به پیرو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

نه ځمه بهرته ځما خپل وطن یاد پري
زړه مې د کابل کلو بانډو نه نه صبر پري
هر مازیگری د شهرنو مې نه هیر پري
خه کړو عبث ژوند دی په وطن کې د پردو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

هر طرف جنگل و سر سبزی شده بسیار
هر جایی که میری کس به کس نداره کار

۳۰

پپوش مودی روزه کتی مه برو بی خار
میریم به سرکس ویگان وقت به کازینو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

نه ځمه بهرته موراو پلار مې په وطن کې دي
زړه مو ډیر زور پری شهیدان مو په مدفن کې دي
خلک مو ټول تباه شو د بنمنان مو په درشن کې دي
رب دې فضل و کړي دوطن په شا ځلمو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

گرانې زه پوهیږم ستا احساس د قدر وړ دی
هر سړی په خپل وطن کې دروند او مکمل دی
غواړو افغاني وطن زموږ دغه تکل دی
خدای دې کړی نصیب زموږ د خپل وطن ابرو
تو هم بیا برو کلم تو هم بیا برو

*** **

دا شعر په ۱۹۹۷ کال کې د اتحاد او عمل دنشریې
په دوهمه گڼه کې خپور شو.

۳۱

اروا بناد اسحاق ننگیال ته

چې خبر شومه په مرگ دخوان ننگیال
شوم غمگینه زړه خفه شوېې مجال

دا احساس تاثیر په قلب د هر شاعر وي
ستا وه بڼکلي مرتبه د نازک خیال

د وطن وړانسی هر چاته بې هیڅ نه وي
څوک په سره مرمی شهید شی څوک په چال

دردونکې جنازه ډک له احساسه
خښوي د وطن خوی دی بې مثال

۳۲

ترا بده به وي ملاست په تفکر کې
دا زموږ د زړه همراز اسحاق ننگیال

ستا په مغز او تفکر کې اوس باقي دی
هغه شعر هغه نثر هغه خیال

پیرزو مشه داسې مرگ د چا د بنمن ته
چې وطن یې ورته خوږ وي په هر حال

رب دې تاته جنتونه در نصیب کړي
مرتبې دې تل بلنده د کمال

افغاني وطن تمام مرگی مرگی شو
بیا دا غداره شو زړگی دی په تنگیال

*** **

کال ۱۹۹۸

۳۳

زړگی ته

زړگیه بنکاري کم قوته شولې
د ژوند ترخوته نا تاقته شولې

ځواني دی لاره د غمونو سره
اوردو منزلوته بې همته شولې

زه د کلونو امیدونو په لور
ته نیمه ليار کې بې جرته شولې

لری منزلونه دي دلری اشنا

وررسیدو ته کم قوته شولې

لکه چې بنکاری اخري شیبې دي
اوس خپل تصمیم کې ملاتړه شولې

افغاني خپل ژوند ستا په ژوند کې وینی
بنکاری جدا چې ترقیامته شولې

*** **

کال ۱۹۹۸

مهاجرت

۳۴

مینه

خوږې سترگې د جانان
زه پوه نشوم په خپل ځان
زړه بې ویوره په یوان
نور به نه ترینه راځمه ، نور به نه ترینه راځمه

په خمارو سترگو یارکتل کوي
پته مینه بې په ما اثر کوي
اشنا گران دی خدای دې نه جدا کوي
بنايسته زلفې پریشان
قد بې سروه د بوستان
څه بنايسته دی د سبحان
نور به نه ترینه راځمه ، نور به نه ترینه راځمه

راته گرانه زمانې کلی محبوبا
بنايسته مخ بې لکه ستوری د سبا
کرم صفت بې په عالم کې برالا

۳۵

موزون قده خوش اندامه ده ليلا
غنم رنگه خوش زبان
شکر لبه تور زلفان
سپين غابنونه بي مرجان
نور به نه ترينه راخمه ، نور به نه ترينه راخمه

چه په مينه ، مينه کړمه بي صفت
زه به جار کړم ترينه خپل حسن صورت
اشنا گران دی خدای دې نکړې خجالت
خه شرينه خوش زبان
خه بنايست لري پنهان
افغاني لباس پرخان
نور به نه ترينه راخمه ، نور به نه ترينه راخمه

*** **

کال ۱۹۹۸ م

۳۶

سينگار

محبوبي بنه سينگار دې کړی دی
صنمې اور دې لگولی دی
خان به له تا سره اشنا کړم
تل به دې قدر په رښتيا کړم
گلي زرگی دی رانه وړی دی
صنمې اور دې لگولی دی
له خمارو سترگو دې جار شم
کړم افتخار چه زه دې يار شم
خه شين تکړی دې اچولی دی

صنمې اوردې لگولی دی
دا افغاني ستا خدمت گار دی
د تورو سترگو خریدار دی
دا خوږ زړگی دې پرې چولی دی
صنمې اوردې لگولی دی

دا شعر دا حمد جاوید شریف په بنکلي او ازکې

کمپوز شوی دی

کال ۱۹۹۲ م

۳۷

شین خالی

خه بنکلا خه نازونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

جگه ونه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
ناز ادا فریبونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

چې کتل کړي په ناز لکه حوره
بنکلی مخ یې خلیبری له نوره
شوخ نظر سترگونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

چې له ورايه په ناز ناز كتل كا
په زرگي مې د غشو ويشتل كا
جادوگر منترونه يې دي
تور اوربل شنه خالونه يې دي

افغاني حسن جوړ شنو خالو دى
چې يې وړى زرگى په پلمو دى
پراته زړه كې غمونه يې دي
تور اوربل شنه خالونه يې دي

۳۹

د خوب تعبیر

دا د مرگ د خوب لیدل وه؟
که د ژوند د خوب تعبیر دی؟
خوشحالی وه او جشنونه
خط او خال وه او حسونه

په جنت کې می نوشي وه
د ذاهدو بد مستي وه
عنطهور شراب خنبل کيږي
نه گناه ثواب چليږي

۴۰

هلته حورې په نخا وې
د غلمانو پای کوي وه
ایمانونه په نخا وه
ثوابونه دي رقصيږي
ټول جنت کې خوشحالي وه
د ذاهدو بد مستي وه
ټول وليان وه او پيران وه
خوک صادق مومنان وه
په مستيو کې سجدې وې
د ثواب کيسې پخې وې
داد مرگ د خوب ليدل وه؟
که د ژوند د خوب تعبير دی؟

*** **

کال ۱۹۹۲

۴۱

تیر یادونه

خر سيندونه سيلابونه مې ياديږي
د وطن شنه شنه فصلونه مې ياديږي
د ودونو او دودونو رواجونو
ها ديږي ها مجلسونه مې ياديږي
سندرېز خوږې نغمې د حجرو مينځ کې
ها گيسونه او کتونه مې ياديږي
د مرغيو گڼه گڼه او سيلونه
د چق مق توپک غرونه مې ياديږي
د قزلاقو او يارمخچو په موسم کې
د دامان د غره دامونه مې ياديږي
د چتکو او مرزو جال په لاس کې
هغه لوی لوی کمندونه مې ياديږي
په جوزا کې د توتانو په موسم کې
د فصلونو درمندونه مې ياديږي
مصلی او درمند شاخۍ په لاس کې
تورچنگر لوی لوی چجونه مې ياديږي

۴۲

د دهقان په لاس چې تيگه دمیزان شي
لپکۍ او خجورونه مې ياديږي
د چينی نه د اوبو منگۍ په سر کې
ها د پيغلو کتارونه مې ياديږي
مړ اوبل د اوربلکو الوتنې
د بامو د سر خوبونه مې ياديږي
په اختر کې د خوانانو ډلې ډلې
ها ميلې او اتنونه مې ياديږي
د پي مخو بنکلو پيغلو بېر او بار کې
هغه لوی لوی زيارتونه مې ياديږي
رنگ په رنگ بنکلي جامې د طاعتونو

په مسجد کې ښه و عدونه مې یادیري
خومره ښکلې څه ښایسته کلي باندي دي
جم او جوش د بازارونو مې یادیري
یادول یې زیاتوي د زړه دردونه
افغاني هاتیر وختونه مې یادیري

۱۲-۱۲-۱۹۹۸

مهاجرت

۴۳

خاطره

یاره خوږ مې ستا یادونو ته نظر شو
ځکه بیا مې ددرتلو هوس په سر شو

د حرم د باغ د حورو غم کې نه شوم
چې په زړه مې ستا دمینې خوږ بشر شو

را په یاد چې مې ستا تللې خاطرې شوې
پوه پرې نه شوم چې سبا که مازدیگر شو

افغاني پام چې په تلو یې منکر نه شې
ګوندې بیا دې په نصیب هغه دلبر شو

کال ۱۹۹۲م مهاجرت

۴۴

باران

په شیبو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
په لوړو غرو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
کله باران کله سیلی شي
کله بیا تالنده گلې شي
بیا تر غرمو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
د پسرلی باران وریږي
لارې کوڅې پرې ټول لمډیرې
په شنو فصلو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
د ازموږ کلي او کوڅو کې
د بارانونو په وختو کې
بیا په هفتو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
باران راتاو شو د تیرانه
هلهته د کوزې پښتو نخوا نه
په اږیدو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
باران نه جوړ شوه سیلابونه
کړي به چپه کلي کورونه
په دامانو ی اوروینه گلې بیرون باران دی
د افغاني کوچاني ژوند کې
هلهته په لاره د البند کې
په شاخلمو یې اوروینه گلې بیرون باران دی

مارچ ۱۹۹۹

۴۵

اغیار

کله به ځما ارمان تر سره شي؟
باغ به مې گلزاره با ثمره شي؟
کله به ځما په سرور جگ شمه؟
پورته د عنقا په شان وزرې شي؟

خیری گریوان سم چې په بیدیا شمه
کله چې مې ساه په ځان ابتره شي

جیل چې مې د غم د انې تسبیح شولې
یدا چې مې راټول د ژوند تغره شي

وې نسیم محنت نورد ژوندون ځینې
ماته د فرهاد په شان ککره شي

جوړ چې شوقیامت مې په وجود وجود
هلته به ارمان د یار تر سره شي

*** **

مارچ ۱۹۹۹ کال

۴۶

افغان ته

هڅه ده ټینګ عزم ارادې لري
گوره د افغان زړه څه اسرې لري
څوک دی چې احساس ته قرباني ورکړي
ودانګي مرچل ته عقیدې لري
ژوند ترخو خوږوچه وي پوخ کړی څوک
اوردی د احساس بلې لمبې لري
پوهه هم بنګلا بې ده په زړونو کې
خلکو سره بڼې مروډې لري
عمر چې شي تیر په ولونو کې
گوره چې روزگار څه ورځې شپې لري
خپله عقیده قوي تصمیم سره
ژوند کې شجاعت راز او مزې لري
مرد وي د روزگار چې سربازي کوي

سیند دی که سیلاب لوړې خپې لري
مایې افغاني احساس احساس کړلو
مینه د وطن یې خاطرې لري

کال ۲۰۰۰م

۴۷

غزل

محفل چې دیارانو تنگ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحالي دکلي کور سره مزه کا

پروا مې د اشنا په ځان منلې وه نو ځکه
اشنا ستا یارانہ خود پیغور سره مزه کا

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستریا کې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د بنکلو سوداگر دی
دا ژوند او کارو بار بیا لږ څه شور سره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره بنکلاده
خالونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چې دیار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

کال ۱۹۹۹م مهاجرت

۴۸

د زړه دنيا

نن چې اشنا زما ترخوا راځي
بيا مې زړگي ته مشغولا راځي
چې مخامخ ورته کتلی نه شم
زه ترې شرميږمه حيا راځي
زړگيه پته مينه مينه شولې
داسې بنکاريري بيوفا راځي
د زړه زخمونه به ټکور شي زما
سترگو ته بنکلې تماشا راځي
دا د خوښي او خوشحالي ورځې دی
چې د شب قدر شپه په ما راځي
چې يې تسل د خوږ زړگي پری وشي
د افغاني د زړه دنيا راځي

کال ۱۹۹۲

۴۹

گران وطن

دامود خاپوړو کلی کوردی
دامود نیکو د توري زوردی
ورک به شي غليم چې مخ يې توردی
سربه ترې قربان کړم د بدن سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندی ډير گران دی
دا زموره خوږ افغانستان دی

لوړ چې په هوا کې يې بازان گرځي
هلته په ځنگلو کې يې زمريان گرځي

جوړ په سردرو کې يې طوطيان گرځي
مست يې بلبلان د باغ او بڼې سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندې ډير گران دی

دا وطن خوشحال غوندي بچيان لري
دلته کې نازو انا لمسيان لري
لوی احمد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به يې شاپرې د چمن سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندې ډير گران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

۵۰

وگورئ هرات دی که لغمان
يا که نن گرهاردی که جوزجان
پورته قطن که بدخشان
غرونه يې بڼه بڼه کارې دمعدن سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندې ډير گران دی

وايي هريرود او به خوږې لري
سيند د ارغنداب جگې خپې لري
گوره د کنړ سيند څه نخرې لري
جوړې ترې بيالي دی د سرين سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندې ډير گران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

دا وطن زموږه افتخار دی
دې کې موعزمت د نیکه پلار دی
دا د افغاني کلتور يادگار دی
لاس په گريبان گرځوله دشمن سره
مينه مور لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مور باندې ډير گران دی

دا زموږه خوږ افغانستان دی

***** **

دېسمبر ۱۹۹۹ ويزبرگ جرمني

۵۱

اروا بناد سعيد افغاني

په لوستلو اولولو
د لوی خدای په پیژندلو
وه مصروفه تل مدام
د علمیت یې لوړ مقام
د قوی تحلیل خاوند وه
دی د لوی نظر خبستن وه
ډیر علمونه یې لوستلي
کتاونه یې پری لیکلي
دا د مصر د اظهرنه
فارغ شوی لوی مظهرنه
شو د کتورد فلسفې
هم صاحب شو درتې
فیلسوف دیني عالم وه
مدرس اوښه معلم وه
د علمیت یې تل مدام
مستفید شو خاص او عام
مشرف د خدای په کور شو
چې روان د حج په لور شو
دی په دریشپیتو کلو
شو وفات دا عالم پوه
رب دې ورکړي جنتونه
د لوی خدای دي قدر تونه

اکتوبر ۲۰۰۰

۵۲

عزم

ایبسی مې قدم په لری لیا رده بیا
خمه اخر گام پورې رسیرمه

دالیاره اوږده ډک له خطره ده
بیا به خپل مقام پورې رسیږمه
عزم مې قوي اراده ټینګه ده
خوډبه خپل ارمان پورې رسیږمه
سر مې قرباني ته لمسولی دی
یا به خپل مرام پورې رسیږمه
ژوند سرې تو دې راته بنودلي دي
اوس به د جانان پورې رسیږمه
پوه شجاعت قوي تصمیم سره
چین دی یا که شام پوري رسیږمه
رب که مې همت سره ملګری شي
پورته ترکیهان پورې رسیږمه
ګوره افغاني پاک ارمانو سره
خوډ به سر انجام پورې رسیږمه

*** **

۲۰۰۰ - ۱۱ - ۲ - جرمني

۵۳

انسان

د ادم د زرګي وينه

چې بدله شوه په مينه

قدرت ګوره د سبحان

چې پيدا يې کړ انسان

د زمان بهير چليري

خلک کله پرې پوهيري

فرشتو دی راوستلی
دې دنیا ته انسان بنکلی
انسانی مینه انسان
رب پیدا کړه په جهان
دې جهان ته دی حیران
د ادم لمسی انسان
کال ۲۰۰۱ اولم جرمني
۵۴

ناکام

د ژوندون پانه مې خزانه شوله
د زړه دنیا مې خلکو ورانه شوله
خوک به مزار ته بلې شمعی راوړي
چه مې د ژوند ډیوه پاشانه شوله
د امید و غوتی مې خلاصې نه شوې
چیغه مې پورته تر کیهانه شوله
د اوږدو لارو منزلونو لړۍ
دا خومره زغرده کې پریشانه شوله
د نامرادو ارمانونو کړۍ
ماته راوشلیدله ورانه شوله
دا د جفا او ظلمتو دنیاګۍ
د زړه یوه توتو ته به خو توتې شي
چه د علاج چاره مې گرانه شوله
چه جنازه مې جگړې مه ژارې
اوس مې د رنځ چاره اسانه شوله
افغاني کاله د قیامت ستړیاوې

چه دې د ژوند مده پایانه شوله

*** **

اگست ۲۰۰۳ مهاجرت

۵۵

گیله

نشته د خوښۍ خبرې دلته کې
پاتې د ورورۍ خبرې دلته کې
هر سړی په خپلو خولو لوند وینم
دې د بې کسی خبرې دلته کې
خوک چې ښه روزگار یانې دولت لری
کاندی د مستی خبرې دلته کې
بله دنیا بل غوندي قانون دی دا
چلی د رندی خبرې دلته کې
هیڅوک دلته هیچا سره مل ندی
دی د مایوسی خبرې دلته کې
خپل درته پردې پردې کتل کوي
کم دی د خپلوی خبرې دلته کې
هغه چې اخلاص او صمیمیت به وه
تللی پخوانی خبرې دلته کې
درومه افغاني په خپله ليار پسی
نشته وطنی خبرې دلته کې

*** **

اپریل ۲۰۰۰ مهاجرت

۵۶

غم

ډوب په تصور کې د اشنايمه

لاس ترزني ناست چې تر سببا يمه
مه خپري دردونه ځما مه خپري
پرېږدي چې اخته په خپل سودا يمه
ماد ليو نو په كلي ورولي
زه هم لېوني د خپل ليلا يمه
سرمې د منصور غوندي په داربڼه وه
نه چې د خپل يار ځيني جدا يمه
نکړي د زاهد جادو په ما اثر
زه خوار ازلي ډوب له گناه يمه
اچوم کچکول بيا د بهلول څنگ ته
ځم د خپل اشنا د درگدا يمه
ژوند ما افغاني په غم کې تېر کړلو
زړه مي شو پلي په خوله خدا يمه

*** **

ماين اشف جرمني

جنوري ۲۰۰۱

۵۷

جهاني ته

په ساده روان نظمونو

په پخو خوږو نکلونو

دې پخې خوږې خبرې

که اميل د ملغلرې

چې هر رنگ لري خوندونه

په زړه پورې بڼه طنزونه

در سپري درته رازونه
تجربې دي هم پندونه

نموني دي دا احساس
دي پسند د عام او خاص

پکې پروت دی لوی حکمت
د باري د شعر صفت

*** **

جرمني سپتمبر ۲۰۰۳ م

۵ ۸

میرست

زه ساقی او می خانې سره اشنا یم
ځکه اوس د ټول غمونو بې پروا یم
نصیحت په ما د هیڅ چا اثر نکړی
زه په خپله په نیشو کې غټ پیشوا یم
سم او بد هسې چې مادي پیژندلی
په خپل عقل د ذاهده زه دانا یم
رنگینې د میخانې سره عادت یم
په مستۍ کې د ساقې د زړه دنیا یم
د رندانو او مستانو په حساب کې
حساب شوی یم نه اوس بلکه پخوا یم
چې ساقی د میخانې سره مې راز شو
زه تر نورو هوښیارانو مستثنی یم
افغانی چې په نیشو کې څه لیدلي
په خمار کې په هغه لیدو سلا یم

جنوري ۲۰۰۴ م

۵۹

پل دی بختور شه

شپي دي د برات شه شه كلونه دي اختر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور
پل دي بختور شه ناوي مينه كي دي كور شو
نوي اشنايي شوه نوي بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمع چي رونبانه په هر لور شو
حسن دي بسكلا دي چيري مه شه د نظر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور
نن چي دي محفل كي خوشحالي ده هم خدا
خونبي دي همزولي دي په مينه كړي نڅا
يي د نجونو ميره ټول داستا په تماشا
رب دي په نصيب كړه په ژوندون كي زيب اوزر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور
ناوي نوي ژوند كي خوشحالي دي شه نصيب
كور دي بختور شه خور اشنا دي شه طبيب
اور يي چي بليږي پاك الله يي شي قريب
وي دي په امان كي افغاني بسكلي بشر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور

جنوري ۲۰۰۳ م پيښور

۶۰

پاكي هيلي

هغه شه چي مو په زړه كي هوسيري
زموږ هيلي دي منزل ته به رسيري

دغه هیلې ډیرې پاکې او سوچه دي
چې ملګري مو د ژوند او همیشې دي
دا ژوندون د امیدونو لوی جهان دی
ځکه تل په هلو ځلو کې انسان دی
د مادي دنیا متاع پسې به ګرزي
خو اڅر به د نیستی په طرف پرځي
چا چې بل انسان ته کړی دی خدمت
دا حتمې ده چې بیا مومي به عزت
ځینی شته داسې کسان چې مضرې کا
چې تاوان درته رسیږي خوشحالي کا
دوی په خپله په تلاش کې د ضرر دي
خدای و هلي ځان نه کله با خبر دي

۲۱

څوک چې چاته کوهي کني هغه خپله
په کوهي کې به یې ځای وي تل ترتله
چې د بخل او کینې نه ، نه مریږي
ناروا دی هیڅ منزل ته نه رسیږي
تکبر د ا د جاهلو خلکو کار دی
په دنیا باندې تل کله اعتبار دی
پاکې هیلې د انسان او انسانیت
درته بنایي که دې ګران وی خپل عزت
د اخلاص لاره مدام د پیروزي ده
د انصاف تله قانون د بادشاهي ده

افغاني دا صداقت لوی عبادت دی
خپل قسمت چې درر سیري قناعت دی

جنوری ۲۰۰۴ جرمي

۲۲

کوډ گره

چې دسترگوپه کاته سحر او جادو کا
د سحرگرو سترگو قدر دی په کار

هسې گوري تصور کې ته به وای
د خواني هوس یې بنکاري په اظهار

جگه پوزه یې چارگل ده بنایسته کړې
د بنو خو کې یې جوړې دي په شمار

سپینه خوله سره اننگي گلابی شونډې
که نصیب دې شوې ترې ونکړې انکار

جذبه مې د خواني په ټینډه کو شوه
د هندو دلور په سترگو کې په وار

دا د رب د قدرتونو نمونه ده
افغاني غم دې کوه لږ په کرار

بادزون ، جرمي فبروري ۲۰۰۳

نا پايه منزل

نه رسم منزل ته نيمه ليار کې پاته شوی يم
 گوره چې روزگار څه په پيچومو خيژولي يم
 نن چې دامحتاج ژوند سره لاس په گريوان گرځمه
 دې حالت ای خلکو نور تر پوزې راوستلی يم
 نشته چې علاج مې د مرض نه کوم هونبنيار طبيب
 راډې شي اجل نور انتظار يې ستړی کړی يم
 پوه يم په دې چې دا خپل لاس وي د گلونو لاس
 زه خو هميشه خپلې راستۍ راپرزولی يم
 ناست يم سروبي کې نه کابل نه د لغمان شومه
 لاس کې مې رباب دي ډير د غمه خنډيدلی يم
 نه مې شته پروا ځکه په څنگ کې مې ځوانان دي
 بنه مينه د کار لرم بيکاره پاته شوي يم
 پام چې افغاني ترخولې نه اه قدرې ونه باسې
 ځکه چې دوستانو د شلغم په تول تللي يم

کال ۱۹۹۹ م

۶۴

څه په کار

چې د اغيار سره دې ياروي بل د بنمن څه په کار
 چې دې دميني طلبگار وي بل خوږ لن څه په کار

ندي منزل ته رسيدلي تل کاره بارونه

چې داغزو باريې په سروې ياسمن څه په کار

چې د درواغجنو سره مل وي په بناړونو گرځي
د داسې خلکو اشنایي او خوږ چلن څه په کار

دا چې یو بنسکلی لعلی پروت وي په ایرو کې د خار
چې د ایرو په مینځ کې پټ وي ځلیدن څه په کار

چاره یې څه ده چې خلاصون یې ترینه نه وي د چا
چا چې په خپله په ځان کړي خلاصیدن څه په کار

د بی غرضو مصلحت ته چې غوږ نه شوی اشنا
بیا د مغرضو په دوکو کې غولیدن څه په کار

جرمني فبروري ۲۰۰۴

۶۵

جفا

راغله تهمتونه د اشنا په سر
جوړ چې قیامتونه دي ځما په سر

بده اشنایي شوه بد روزگار شولو
یار شو پنبیمانه د وفا په سر

خوب او خیال مې واړه نامطلوب و خوت
یار مې راځي نه شو د دنیا په سر

ډیری هلې ځلې مې عبث شولې
شومه تهمتي د دلربا په سر

ما يې افغاني حسن ليدلی دی
خونديې کړي نازونه د ادا په سر

***** **

کال ۱۹۹۹م جرمني

۶۶

اوتوبان

نه ځما او نه دا ستا دی اوتوبان
داسې بنکاري د هرچا دی اوتوبان
رنگ په رنگ بنکلي موټری پکې درمي
هم د شاه هم د گدا دی اوتوبان
په یو دم چې وړاندی وروسته پکې کيږي
ال، کا، وی ته په سودا دی اوتوبان
خدا دی نه کړي چې په شتا وکې برابرشي
که ما بنام وي نوسبا دی اوتوبان
که یو لږه شان غلطه پکې وکړی
په همدې ځای قبرستا دی اوتوبان
ډیر ځوانان پکې بی وخته شهیدان شول
مرگ نه کله مستثنی دی اوتوبان
ځما واوره د احتیاط ځینی کار واخلی
نه د ټوکو او خندا دی اوتوبان
چې د مرگ او ژوند یوه دقیقه فرق کړی
نواصلي د بنمن همدا دی اوتوبان

شتا و د نقلیه وسایطو ازدحام یا بندښت په اوتوبان یا د ترافیکو

په لوی لارو کې ۰ فبروری ۲۰۰۳ جرمني

۶۷

سپين سترگی

منصف نه شوپه ژوندون کې د انصاف
په عقبا به څه جواب کړې د مناف
د گناه پيستی يې دروند دی د هر چانه
هسې اخلي د اسلام نوم په گذاف
په بنکاره کې مستقيم خلکوته بنکاری
په باطن کې کور او کين دی یک اوصاف
حقيقت کې جو دانه ترينه درنه ده
خوځان دروند گني هميش ترکوی قاف
په دنيا کې يې يو نیک قدم کينښود
دی ظاهره کې زاهد دخولي په لاف
د رباب نغمه خوږه ده هم شيرينه
غږوي راته سازونه د نداد
افغاني ولس به کله فراموش کا
چانوي به يې کره وره ترچلو صاف

***** **

اگست ۲۰۰۱ مهاجرت

۶۸

سمه ليار

عزت يې شې نصيب چي ربه ستا په ليارې سم شي
ذلت په هغه چا چي د ریا په ليارې سم شي
تيرېږې قافلې د زمانې نن او سبا کې
سر لوري به وي څوک چي د الله په ليارې سم شي
انسان لري ډير لورې مرتبه تر بل مخلوقه
زييرې ورته کره چي د عقبا په ليارې سم شي

ڏاهد په عبادت رسي د ڏهد مرتبې ته
سجدې يې شي پخې چې درضا په ليارې سم شي

سخي په سخاوت باندي حاصل د زړو رضا کړي
منلی به وي څوک چې د سخا په ليارې سم شي

ژوندون هسي عبث چې تيروي متاع يې شه ده
پيرو د سمې ليار د مصطفا په ليارې سم شي

درگا ته دي الله زه افغاني لاس په دعا يم
مطلب ته رسي څوک چې مدعا په ليارې سم شي

سپتامبر ۲۰۰۳

۶۹

همت

دلبره زه چې ستا رضا نيسمه

په هر قدم کې مې گناه نيسمه

دا چې شلیدلی گريبان گرځمه زه

ځان د مجنون د گور ترخوا نيسمه

پدې ساده ڏاهد مې نه شي باور

دين د کعبې د درپيشوا نيسمه

پرې نه پوهيرمه چې کوم لوري ځم

کله دنيا کله عقب نيسمه

په بازاري مينه غلط چې نشم

دود د يوسف او ذليخا نيسمه

چې مې باورد خورا شنا شي حاصل

د مینې لیاړې په ریښتیا نیسمه
افغانې پر پرېده د قسمت خبرې
دهمت لیاړه خاماخوا نیسمه
۲۰۰۵ م کال - دا شعر د ظاهر شهاب په بڼکلي او ازکې
کمپوز شویډي
۷۰

د وطن په یاد (متن به چار زبان) شعر و آهنگ زیبای وطنی

شاعر: سمیع الدین افغانی
Author: Sameuddin Afghani
خواننده: صدیق شهاب
Singer: Sediq Shabab

د وطن په یاد
په وطن موجود ماتم دی
تورتمونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **
گران وطن راته سور اور شو
دوزخ لمبې تری خپری

بل محشر ته حاجت نه شته
قيامتونو کې مو شپې دي
داد كوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **

د کابل هره کوڅه مو
بنکلي بنکلي خاطرې دي
اوس يې وران او ويجاړ گورم
گرېنگونو کې مو شپې دي
داد كوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **

زور او ځوان مو شهيدان شول
څوک بې پلاره څوک بې مور
د چا کور جوړ قبرستان شو
زیارتونو کې مو شپې دي
داد كوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **

افغانان ټول تاراو مار شول
څوک په کوزا او څوک په بردي
په وطن کې چې اوس سیري
ماتمونو کې يې شپې دي
داد كوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **

د اسلام په تمه تمه
د کافرو کاني وشوې
هيڅ تمیز کولای نه شو

په چرتونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

دنیا ټوله راته خاندي
مور په چيغو چيغو ژاړو
خه سپين سترگې دنياگۍ ده
سياستونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

افغانی وطن به جوړ شي
که د خدای مهرباني وه
د پردو لاس به لنډیږي
امیدونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

دا شعر په کال ۱۹۹۶ د نوید د جریې

په شپږمه گڼه کې خپور شو.

سمیع الدین افغاني

ترجمه به دري از استاد محمد اسحاق برکت

د وطن په یاد

به یاد وطن

په وطن مو جوړ ماتم دی
وطن ما ماتمسرا شده
تورتمونو کي مو شپي دي
در شبهای تار بسر میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چي ظلمونو کي مو شپي دي
که در مظالم شب را به پایان میبریم

گران وطن را ته سور اور شو
وطن محبوب بر ما آتش سوزان شده
د دوزخ لمبي تري خيږی
شعله های آتش جهنم از ان بر میخیزد
بل محشر ته حاجت نه شته
به محشر ديگري ضرورت نیست
قیامتونو کي مو شپي دی
شبهای خود را بسان روز رستاخیز بپایان میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چي ظلمونو کي مو شپي دی
که در مظالم شب را بپایان میبریم

د کابل هره کوڅه مو
از هر کوچه و برزن کابل عزیز ما
بنکلي بنکلي خاطرې دی
خاطرات شیرین و زیبایې داریم
اوس يي وړان او ويچار وينم
حال او را خراب و ویران مینگرم
گرنگونو کي مو شپي دی

در پرتگاههای بین مرگ و زندگی شب را میگذرانیم

دا د کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی

که در مظالم شب را بپایان میبریم

زور او خوان مو شهیدان شول

پیرو برنای ما همه شهید شدند

خوک بی پلاره خوک بی موره

عده ای یتیم و عده ای هم یسیر شدند

د چا کور جوړ قبرستان شو

خانه های عده ای به گورستان مبدل گشت

زیارتونو کی مو شپی دی

در مزارات شب را بپایان میبریم

دا د کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی

که در مظالم شب را بپایان میبریم

افغانان ټول تار او مار شول

افغانها همه تیت و پاشان شدند

خوک په کور او خوک په بردی

کسی در خانه و بعض در صحرا و بیابان

په وطن کی چی او سیری

آنهایی که در وطن به سر میبرند

ماتمونو کی بی شپی دی

شبهای شان در اندوه و ماتم است

دا د کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را به سر میبریم

د اسلام په تمه تمه
به امید و آرزوی برقراری اسلام
د کافرو کانی و شوی
مگر اعمال کفرانه انجام دادند
هیچ تمییز کولای نه شو
هیچ تمییز کرده نمیتوانیم
په چرتونو کی مو شپی دی
شبها در فکر و چرت بسر میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
په ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را بیایان میبریم

دنیا توله راته خاندی
جهانیان همه بر ما میخندند
مور په چیغو چیغو ژارو
ما با صدای بلند و زار زار میگرییم
خه سپین سترگی دنیا ده
چه دنیای دیده در است!!!
سیاستونو کی مو شپی دی
در میان سیاستها زندگی میکنیم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چی ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را به سر میبریم

افغانی وطن به جوړ شی
میهن افغانها ساخته خواهد شد
که د خدای مهربانی وه
اگر لطف و مهربانی خداوند باشد
(به لطف و مهربانی خدا)
د پردو لاس به لنډیږی
دست بیگانگان کوتاه خواهد شد
امیدونو کی موشپی دی
به امیدها شب را بیایان میرسانیم
دا د کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چی ظلمونو کی موشپی دی
که در مظالم شب را بیایان میرسانیم.

ترجمه خواندن (متن) پشتو به زبان انگلیسی:

From Pashto to English – Date:1/3/2010

د وطن په یاد

In Memoriam of the Homeland

په وطن مو جوړ ماتم دی

In our homeland we mourn

تورتمونو کی موشپی دي

Who's our tormentor

دا د کوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چی ظلمونو کی موشپی دي

Because of him/this we are living outside the law

*** **

گهران وطن راته سور اور شو
Our homeland has become uninhabitable
د دوزخ لمبی تری خیری
The fires of hell rise from it(the homeland)
بل محشر ته حاجت نه شته
Judgment day is already here
قیامتونو کی موشپی دی
We are already living it now
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو کی موشپی دی
Because of him/this we are living outside the law

*** **

د کابل هره کوڅه مو
Allies of our Kabul
بنکلي بنکلي خاطرې دی
Provide fond memories
اوس یې وران او وچار گورم
but are now demolished and destroyed
گر نگو نو کی موشپی دی
we are living in a crater

داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کی موشپی دی
Because of him/this we are living outside the law

*** **

زور او ځوان موشهیدان شول
Both young and old have become martyrs
څوک بی پلاره څوک بی مور
parents suffer from the loss of their children
د چا کور جوړ قبرستان شو
homes becoming graveyards for some

زیارتونو کی موشپی دی

We live in houses of holy graves
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

افغانان ټول تار او مار شول
Afghans have been massacred
څوک په کوز او څوک په بردي
Scattered all over

په وطن کي چي اوسـيـري
Those living in the homeland
ماتمونو کي یـي شپي دي
They are living in mourning
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

د اسلام په تمه تمه
In the name of Islam
د کافرو کاني وشوي
They behave unislammicly
هـيـڅ تمیز کولای نه شو
We cannot recognise
په چرتونو کي مو شپي دي
We are living in contemplation
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

دنيا توله راته خاندي

The world smiles at us

مور په چيغو چيغو ژارو

Whilst we scream (Whilst we scream in anguish)

خه سپين سترگي دنياگي ده

Look at this domineering world (Can you see this shameless world?)

سياستونو كي مو شپي دي

We are living in a beaurocracy (Politics in everything)

داد كوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو كي مو شپي دي

Because of him/this we are living outside the law

*** **

افغانی وطن به جوړ شي

The Afghan home will be built

که د خدای مهرباني وه

If God wills it to be the way

د پردو لاس به لنډيږي

External (bad)influences will be severed

اميدونو كي مو شپي دي

We live in hope until then

داد كوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو كي مو شپي دي

Because of him/this we are living outside the law

Author Sameuddin Afghani

سمیع الدین افغانی - سعید افغانی

د وطن په یاد

ترجمه خواندن (متن) پشتو به زبان المانی:

In Erinnerung an unser Heimatland

In unserem Heimatland leben wir in Trauer
In Dunkelheit verbringen wir unsere Zeit
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Unser Heimatland ist unbewohnbar geworden
Die Feuer der Hölle lodern daraus empör
Der jüngste Tag hat schon begonnen
Wir leben ihn schon jetzt
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Mit Freunden unseres Kabul
teilen wir lieb gewonnene Erinnerungen
die aber nun vernichtet und Zerstört sind
Wir leben in einem Krater
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Junge wie alte sind zu Märtyrern geworden
Eltern leiden , weil sie ihre Kinder verloren haben
Für manche wird ihr Zuhause zum Friedhof
Wer leben in Häusern die heilige Gräber sind
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?

Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Afghanen wurden dahingemetzelt
in alle winde zerstreut
Diejenigen de im Heimatland leben
leben in trauer

Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

im nama des islam
Das ist unislamische benehmen
wir können es nicht begreifen
und sinnen darüber nach
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Die Welt lächelt uns an
Während wir vor Qualen schreien
Sieh dir diese tyrannische , schamlose welt an
Wer leben in einer Brürokratie in der sich alles um politik dreht
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Die afghanische heimat wird gebaut werden
wenn Gott es so will
Schlechte Einflüsse werden sich aufiösen
Bis dahin lebt die hoffnung in uns
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?

Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**